

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ПРАВОВА СТАТИСТИКА

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Правове регулювання економіки

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Завідувач кафедри
статистики і
економічного прогнозування

Олена РАЄВНСВА

Харків
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри статистики і економічного прогнозування
Протокол №8 від 20.01.2023

Розробники:

Расвнева О.В., д.е.н., проф. кафедри статистики і економічного прогнозування;
Бровко О.І., к.е.н., доц. кафедри статистики і економічного прогнозування

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Правова статистика, як галузь статистики, вивчає кількісну сторону масових суспільно-правових явищ і в своїх показниках відображає процес охорони суспільного та державного ладу, прав та інтересів окремих громадян, установ, підприємств. Знання методів середньо-статистичного вимірювання складних правових явищ в житті суспільства є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих юристів.

Вивчення навчальної дисципліни «Правова статистика» належить до циклу дисциплін професійної підготовки освітнього ступеня «бакалавр» для студентів спеціальності 081 «Право» освітньо-професійної програми «**Правове регулювання економіки**» та спрямована на формування у студентів базових компетентностей щодо змоги аналізувати, об'єктивно оцінювати явища та процеси, встановлювати залежність результативного показника від комплексу факторів, виявляти тенденції зміни досліджуваних явищ і прогнозувати їх розвиток та інтерпретації отриманих результатів дослідження тощо.

Об'єктом навчальної дисципліни є суспільно-правові процеси та складові соціальних, економічних та бізнесових систем.

Предметом навчальної дисципліни є фундаментальні статистичні методи дослідження даних.

Мета навчальної дисципліни: формування теоретичних знань, практичних навичок збирання, обробки, систематизації, аналізу закономірностей розвитку суспільно-правових процесів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Правова статистика» є:

здійснення всебічного обліку, збирання й аналізу статистичної інформації про факти соціально-економічного життя, що детермінують правопорушення;

розробка і впровадження наукових методів обліку, міжнародних стандартів і рекомендацій;

вивчення методів побудови індексів та їх дослідження;

формування вибірки та забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності показників правової статистики, що є базою для розробки управлінських рішень;

побудова індикаторів дослідження даних та їх аналіз суспільно-правових процесів.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Економіка	Написання курсових робіт та кваліфікаційного іспиту спеціальності
Інформатика	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
1	2
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та	

комунікаційні технології	
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	
ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.	
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	
ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК9. Здатність працювати в команді.	
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.	
ЗК9. Здатність працювати в команді.	
СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.	
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи правової статистики

Тема 1. Вступ до правової статистики: предмет, метод, завдання

Загальне поняття статистики. Предмет і метод статистичної науки. Предмет, цілі і завдання правової статистики. Галузі правової статистики. Статистичний апарат у судових і правоохоронних органах. Керівництво статистичною роботою на рівні країни, області, району. Організація статистичного апарату в судах, прокуратурі, органах МВС.

Тема 2. Статистичне спостереження явищ і процесів правової діяльності

Поняття статистичного спостереження: цілі та завдання. Організаційні форми, види і способи спостереження. Організація статистичного спостереження. Контроль матеріалів статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення і групування показників правової діяльності

Поняття статистичного зведення та його види. Поняття і види групувань. Ряди розподілу, їх види, принципи побудови.

Змістовий модуль 2. Методи дослідження та аналізу складових суспільно - правових систем

Тема 4. Узагальнюючі статистичні величини, їх застосування у правовій статистиці

Поняття абсолютних величин та їх види. Відносні величини, їх види та способи обчислення.

Тема 5. Середні величини та їх застосування у правовій статистиці

Сутність середніх величин, їх значення та умови використання. Види середніх величин у правовій статистиці. Мода і медіана

Тема 6. Ряди динаміки та їх застосування у правовій статистиці

Поняття рядів динаміки та їх класифікація. Система показників, що використовуються в ході аналізу динаміки правових явищ і процесів. Основні прийоми аналізу динаміки правових явищ і процесів.

Тема 7. Індекси у правовій статистиці

Поняття статистичних індексів та їх класифікація. Агрегатна форма індексів. Перетворення агрегатних індексів у середні.

Перелік лабораторних та семінарських занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план» навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Правова статистика» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних/лабораторних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як: установчі лекції (тема 3,4), проблемні лекції (теми 1,2), оглядові лекції з презентаціями та банками візуального супроводження (тема 1-7), моделювання професійних ситуацій (лабораторна робота за темою 2-7), робота в малих групах (теми 1,4,5), поточний контроль (комп'ютерне тестування (тема 1-7)), захист домашніх завдань (есе) (тема 1,4,5), індивідуальне науково-дослідне завдання (тема 1-7), підсумковий контроль(залік). На всіх заняттях широко використовуються методи презентації знань.

Під час проведення лекційних та лабораторних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний, репродуктивні, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи викладання.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Поточне оцінювання знань здобувачів проводиться під час семінарських і лабораторних занять за такими критеріями:

Експрес опитування оцінюється в 5 балів, з них:

5 – активна участь в дискусії, відповіді на запитання лектора. Максимальна кількість балів, які може отримати студент складає 10 балів.

Лабораторна робота оцінюється в 5 балів, з них:

3 бали – правильність відповідей за темою роботи та знання ПП та ЕВМ;

4 бали – робота з інтернет ресурсами, підбір статистичних даних та правильність

проведених розрахунків;

5 балів – оформлення звіту та своєчасний захист роботи. Максимальна оцінка за виконання лабораторних робіт складає 30 балів.

Тести оцінюються в 3 бали з них:

50% вірних відповідей – 1,0 бал;

75% вірних відповідей – 2,0 бали;

100% вірних відповідей – 3 бали. Максимальна кількість балів за виконання тестових завдань складає 21.

Під час навчання передбачено проведення поточного 2 модульних контрольних робіт у 1 та 2 змістовому модулі. Максимально за результатами поточного контролю здобувач може отримати 16 балів, по 8 балів відповідно до кожного модулю.

Самостійна робота щодо отримання компетентностей за дисципліною «Правова статистика» включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу; виконання домашніх завдань; підготовку до контрольних робіт; пошук джерел для підготовки презентацій та творчих завдань за заданими темами. Кожна самостійна робота оцінюється у 3 бали, а максимальна кількість балів, які може отримати студент складає -18.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Здобувач не може бути допущений до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 60 балів.

Здобувача слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Вступ до правової статистики: предмет, метод, завдання		
	Лабораторне (семінарське) заняття	Семінарське заняття за темою 1: Обґрунтуйте необхідність статистичного обліку правових явищ. 2. Обґрунтуйте послідовність етапів статистичного дослідження правових явищ. 3. Охарактеризуйте наукову доцільність методів правової статистики.	Презентація та захист есе	5
			Тестовий контроль	3
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до заняття	Домашнє завдання	3	
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Статистичне спостереження явищ і процесів правової діяльності		
	Лабораторне заняття	Лабораторне завдання за темою 2.	Захист	5

		Засоби візуалізації даних у правовій діяльності	лабораторної роботи	
			Тестовий контроль	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття	Домашнє завдання	3
Тема 3	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 3. Зведення і групування показників правової діяльності		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота за темою 3. Групування суспільно-правових даних та дослідження груп.	Захист лабораторної роботи	5
			Тестовий контроль	3
			Модульна контрольна робота	8
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття	Домашнє завдання	3	
Тема 4	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 4. Узагальнюючі статистичні величини, їх застосування у правовій статистиці	Експрес опитування	5
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота за темою 4: Статистичні засоби дослідження динаміки суспільно-правових явищ та процесів.	Захист лабораторної роботи	5
			Тестовий контроль	3
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до лабораторного заняття			
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 5. Середні величини та їх застосування у правовій статистиці		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота за темою 5. Узагальнюючі статистичні показники при дослідженні суспільно-правових явищ та процесів.	Захист лабораторної роботи	5
			Тестовий контроль	3
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 5. Підготовка до тестового контролю.	Домашнє завдання	3
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 6	Лекція	Тема 6. Ряди динаміки та їх застосування у правовій статистиці		
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота за темою 6. Дослідження тенденцій розвитку правових явищ та процесів.	Захист лабораторної роботи	5
			Тестовий контроль	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 6. Підготовка до тестового контролю.	Домашнє завдання	3
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 7	Лекція	Тема 7. Індекси у правовій статистиці	Експрес опитування	5
	Лабораторне заняття	Аналіз суспільно-правових явищ за допомогою індексного методу.	Захист лабораторної роботи	5
			Тестовий контроль	3
			Модульна контрольна робота	8
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою 7. Підготовка до тестового контролю.	Домашнє завдання	3
Загальна кількість балів				100

Рекомендована література

Основна

1. Борисенко О.А. Правова статистика [Текст]. навчальний посібник / О.А. Борисенко, А.М. Куліш, В.Б. Чередниченко – Суми, Сумський державний університет . вид. СумДУ, 2015 р. – 183 с.

2. Педченко Г. П. Статистика: Навчальний посібник / Г. П. Педченко. — Мелітополь: Колор Принт, 2018. — 266 с

3. Правова статистика : курс лекцій / Уклад: к.ю.н., доц. Бабанін С.В., к.ю.н., доц. Телійчук В.Г.; к.ю.н. Ткаченко А.В.; д.ю.н., доц. Шаблистий В.В. ; за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 156 с

4. Правова статистика : навч. посіб. для студ. з напряму підготовки «Прикладна статистика» / Н. М. Чеботарьова, Ю. В. Вдовенко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 189 с

5. Правова статистика : навчальний посібник / О. А. Борисенко, А. М. Куліш, В. Б. Чередниченко. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 183 с
6. Правова статистика. Навчальний посібник /С.М.Виганяйло – Суми: 2019. – 145 с
7. Правова статистика. Навчальний посібник. 2-ге правлене видання / За заг. ред. Стратонова В.М. – Херсон : Гельветика, 2014. – 288 с

Додаткова

8. Правова статистика. Навчальний посібник. 2-ге правлене видання / За заг. ред. Стратонова В.М. – Херсон : Гельветика, 2014. – 288 с.
9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний П 68 посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 164 с.
10. Судові, правоохоронні та правозахисні структури України : навчальний посібник / Віктор Дмитрович Гапотій, Андрій Анатолійович Письменицький, – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. – 198 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua>
13. Офіційний сайт Єдиного державного реєстру судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
14. Офіційний сайт Державної служби статистики країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
15. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) . – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5665>